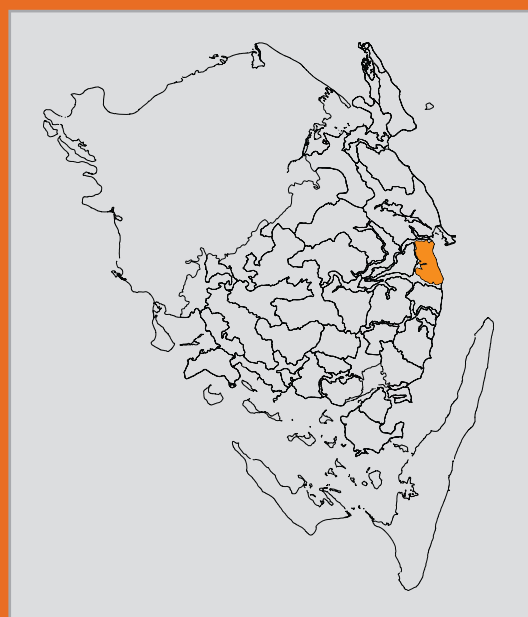
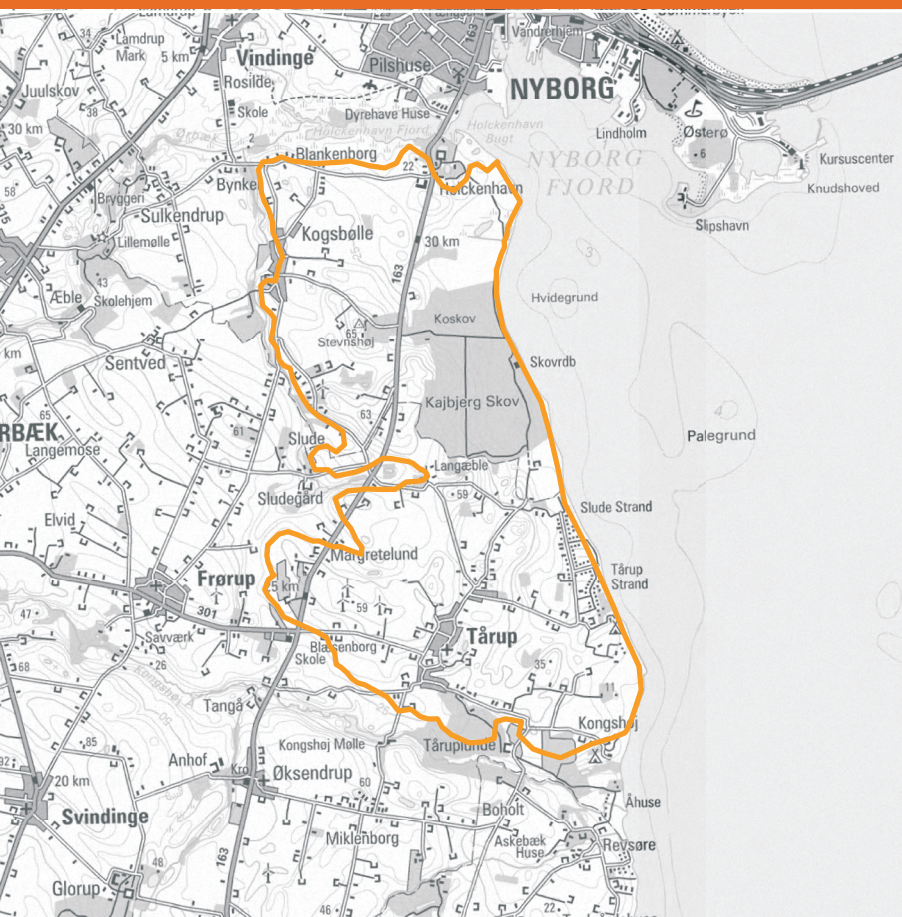

Tårup Dødislandskab

Landskabskarakterbeskrivelse
og -vurdering
område nr. 09

Fotos fra registreringspunkt over storbakket terræn med moser og vandhuller i afløbsløse lavninger, intensivt dyrkede flader og gårde spredt i området.

Nøglekarakter

Storbakket terræn med moser og vandhuller i afløbsløse lavninger, intensivt dyrkede flader og gårde spredt i området samt vide udsigter over terrænformer, Nyborg Fjord og Storebælt. Bevoksede diger og levende hegn samt skovområder.

Beliggenhed og afgrænsning

Karakterområdet er beliggende syd for Nyborg og strækker sig over en strækning på ca. 8 km fra Nyborg til Tårup. Den maksimale afstand fra øst til vest er ca. 4,5 km. Regionen er fra 3 sider afgrænset af tunneldale, mens den østlige del afgrænses af kyststrækningen langs Storebælt. Karakterområdet er beliggende i Nyborg kommune.

Landskabstype

Dødislandskab/Dyrket/Klasse 3

Naturgrundlag

Bogstavkode: Fgea (Landskab med dødisrelief, moræner, storbakket, moderat komplekst mht. terræn)

Geomorfologi

Geomorfologisk set er regionen et dødislandskab.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler. Desuden forekommer postglacialt dannet ferskvandtørv, gytje, smeltevandssand samt morænegrus spredt i området. Noret er præget af saltvandssand, som udgør et areal på ca. 37 ha.

Terræn

Terrænet er overvejende storbakket med mange skrænter og afløbsløse lavninger. Over en gennemsnitlig strækning på 0,5-1 km stiger terrænet kraftigt fra 0 m. o. h. ved kysten til over 50 m.o.h. centralt i området. Stevnshøj, som ligger vest for Bøllevej, er områdets højeste punkt på 65 m.

Kompleksitet

I forbindelse med de lokale bakketoppe hælder terrænet mellem 6-12°, hvilket betinger moderat kompleksitet mht. terrænforhold.

Hydrologi

Regionen grænser, over en strækning på ca. 8 km, op til Storebælt. Landskabet er præget af små vandhuller og moser.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksningsmønstre

Bevoksningsmønstret i området er præget af bevoksede diger og levende hegn samt mindre og større skovområder.

Hegnene og de bevoksede diger varierer mellem at være transparente og tætte. Omkring Holckenhavn fremstår hegnene meget ensartet og har ens artsammensætning. Digerne og hegnene er orienteret i en tilnærmelsesvis Ø-V retning. Hegn og diger står i en stjerne omkring Kogsbølle og er præget af tjørn - enkelte steder hyld. I den sydlige del af området er hegn og diger orienteret i en tilnærmelsesvis Ø-V og N-S retning, som opdeler markerne i stort set rektangulære felter. Langs hovedvejen i den centrale del er der tæt beplantning i form af røn, seljerøn, tjørn og hassel.

Et stort skovområde, på ca. 300 ha, bestående af Kajbjerg Skov og Koskov ligger i den østlige del umiddelbart ud til Storebælt. Mindre løvskovsområder af ca. 2-17 ha ligger spredt i området. Træarterne udgøres primært af bøg, ask, ahorn og eg.

Omkring vandhuller og moser står bevoksningen tæt og med varieret artssammensætning. Få steder i området findes alléer, som oftest består af røn.

Dyrkningsform

Intensivt dyrkede fuldtidsjordbrug og svineavl er de dominerende dyrkningsformer. Stedvist forekommer enkelte fritidslandbrug.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsen i området er præget af middelstore til store gårde, som ligger lidt tilbagetrukket fra vejene i lavningerne mellem bakkerne. Det er derudover typisk, at der ligger gårde langs de veje, som løber langs kanten til tunneldalene. Kun ganske få husmandssteder findes i området.

Landsbyerne i området udgøres af Kogsbølle, som er en slynget vejby, der ligger på kanten af Kogsbølle Tunneldal, og Tårup, som ligger i den sydlige del. Tårup er ligeledes en slynget vejby og har en kirke.

Ved Tårup og Slude Strand ligger et sommerhusområde, som går helt ned til vandet. Sommerhusområdet er formet udspunget af et gammelt fiskerleje, som har ligget omkring Mademose. Syd for Tårup Strand ligger en campingplads.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Holckenhavns ejerlav er beliggende i karakterområdet. Selve hovedgården er beliggende i nabokarakterområdet. Ejerlavet fremstår som et typisk hovedgårdsejerlav uden bebyggelse, store markfelter og skovområder.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er betinget af et storbakket terræn i et dødislandskab, som har været grundlaget for intensivt drevne fuldtidsjordbrug samt svinefarme, drevet af middelstore til store gårde. Bebyggelsen domineres af gårdene, som ligger spredt i området, og som typisk er beliggende i lavningerne mellem bakkerne. Karakterområdet præges af vide udsigter over terrænformer, Storebælt, Holckenhavn Fjord samt de tilstødende tunneldalssystemer. Spredt i området ligger mindre og større løvtræsområder. Den øvrige bevoksning i området udgøres af levende hegn og bevoksede diger samt bevoksninger omkring vandhuller og moser.

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen, hvor jorderne blev udskiftet ved stjerne- og blokudskiftning. Omkring Holckenhavn er tidsdybden dog større.

De overordnede landskabsrum afgrænses af terrænet og de spredte skovområder, mens disse landskabsrum opdeles i middelstor skala af de levende hegn og bevoksede diger. Det storbakkede terræn både betinger og begrænser udsigterne, og får landskabskarakteren til at virke skiftevis åben og lukket. Strukturen er præget af flader og kompleksiteten er forholdsvis enkel.

Pga. det storbakkede terræn er der i hele karakterområdet gode oplevelsesmuligheder af terrænformer, Holckenhavn Fjord og Storebælt.

Mange hegn fra udskiftningstiden er sløjet og Slude og Tårup Strand er blevet bebygget med sommerhuse. Derudover er mange gårde udbygget med store anlæg til svinedrift i form af avlsbygninger, siloer og gylletanke. Bebyggelsestiltagene har dog ikke ændret landskabskarakteren, da disse ligger skjult i terrænet og ofte er omkranset af bevoksning, som skjuler anlæggene. De karaktergivende elementer fremstår velholdte og velplejede, og landskabet er uforstyrret af større tekniske anlæg.

Omkring Kogsbølle genkendes et mønster i hegnstrukturen, som stammer fra udskiftningstiden, hvor jorderne omkring byen blev fordelt ved stjerneudskiftning. Syd for Kajbjerg Skov er jorderne fordelt ved blokudskiftning, men dette mønster er mere udvisket i dag.

I Kajbjerg Skov og Koskov findes et større antal gravhøje og dysser.

Tekniske anlæg

En gruppe af tre og en enkeltstående vindmølle findes i den SV del af området. En enkeltstående vindmølle findes

i den østlige del vest for Slude Bjerg. Derudover gennemskæres området fra nord til syd af Svendborg Landevej.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har primært sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen. Omkring Kogsbølle har der været omfordeling af jorderne ved stjerneudskiftning, hvor gårde i den forbindelse flyttede ud til markerne. Omkring Tårup er jorden blevet omfordelt ved blokudskiftning, og der er i den forbindelse ligeledes flyttet et antal gårde ud til markerne.

Omkring Holckenhavn er tidsdybden lokalt større, idet der ikke har været nogen ændringer i dyrkningsform, bebyggelsesstruktur eller bevoksning siden Holckenhavns oprindelse (omkring år 1600).

Rumlige og visuelle forhold

Det storbakkede terræn, de spredte skovområder og de skiftevis transparent og tæt bevoksede diger og hegn betinger et middel skala landskab.

De overordnede landskabsrum afgrænses af terrænet og de spredte skovområder. Disse rum underopdeles af de levende hegn og bevoksede diger, og den ofte tætte hegnsstruktur betinger sammen med bakkerne, at afgrænsningen af landskabsrummene er relativt lukket. Bakkerne både betinger og begrænser dog udsynet. I dalene opfattes afgrænsningen af landskabsrummene primært som lukket, mens den på toppen af bakkerne opleves som åben med vide udsigter ud over Storebælt og terrænformerne.

Overordnet set består landskabskarakteren af relativt få nøglelementer og fremstår med en enkel kompleksitet. Dette understøtter landskabskarakterens enkle fremtoning, som betinges af terrænformerne, der "skjuler" bebyggelse og skovområder. F.eks. fremstår Kajbjerg Skov, på trods af sin anseelige størrelse, ikke som et dominerende landskabselement, men dukker først op i landskabsbilledet, når man kommer tæt på. I det SØ hjørne af karakterområdet fremstår landskabskarakteren lidt mere kompleks i og med, at bebyggelsen ligger tættere og har forskellig funktion. I dette område udgøres bebyggelsen af bymæssig bebyggelse, gårde i landbrugsmæssig funktion, nedlagte landbrug som er overgået til ren beboelse el. fritidslandbrug samt sommerhuse og en campingplads.

Strukturen i karakterområdet præges af landbrugsflader uden noget karakteristisk mønster.

Overordnet set er landskabskarakteren ikke præget af større tekniske anlæg, og idet at vindmøllerne i den SV del af området kun er lokalt forstyrrende, fremstår området

visuelt roligt.. Dog præges synsindtrykkene og udsigterne mod vest af vindmøllerne i nabokarakterområdet Sentved Morænelandskab.

I den vestlige og nordlige del er bakkerne lidt større, og der er længere fra bakketop til bakketop, end i den SØ del. De større bakker betinger at landskabskarakteren fremstår mere åben og med vide udsigter over terrænformer, Storebælt og tunneldalssystemerne. Fra vejen mellem Holckenhavn og Blankenborg er der særlig god udsigt over Holckenhavn Fjord, og i den centrale del er der vid udsigt over Ørbæk Tunneldalssystem. Ø for Kogsbølle er der vide udsigter over nabokarakterområderne og Nyborg Fjord. Der findes i øvrigt her en frugtplantage, som med sine lange rækker af frugtbuske fremstår meget tydeligt i landskabet. I den SØ del af karakterområdet er der udsigt til Storebælt og terrænformerne fra bakketoppene, og fra den jævnt faldene flade ned mod Storebælt, ud for Kløverhage, er der vid udsigt til Storebælt.

Mange hegn fra udskiftningstiden er sløftet, hvilket har resulteret i et mere åbent landskab og Slude og Tårup Strand er blevet bebygget med sommerhuse. Derudover er mange gårde udbygget med store anlæg til svinedrift i form af avlsbygninger, siloer og gylletanke. Bebyggelsestiltagene har dog ikke ændret landskabskarakteren, da disse ligger skjult i terrænet og ofte er omkranset af bevoksning, som skjuler anlæggene. De karaktergivende elementer fremstår velholdte og velplejede, og landskabet er uforstyrret af større tekniske anlæg.

Landskabskarakterens nøglefunktioner og udviklingstendenser

Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretning af landskabskarakteren

Opretholdelsen af landskabskarakteren er betinget af bibeholdelsen af den landbrugsmæssige drift, hegns- og digestrukturen samt at friholde bakketoppe for bebyggelse, beplantning og større tekniske anlæg. Anlæggelse af flere vindmøller vil få landskabskarakteren til at fremstå visuelt uroligt, idet vindmøllerne vil rage op i landskabsbilledet, og fordi der er vide udsigter fra størstedelen af karakterområdet.

Planmæssige og retlige forhold

I henhold til Regionplan 2005 er følgende forhold, som har indflydelse på landskabskarakteren, fundet.

Fredede omr. > ½ ha

Størstedelen af Holckenhavns ejerlav samt Bøllevej.

Kirkebeskyttelsesområder

Omkring Tårup Kirke.

Byggelinie på 300 m fra kirkebygningen
Omkring Tårup Kirke.

Skovbyggelinie, 300 m byggelinie
Omkring Kajrup Skov, Koskov og Tårup Skov.

300 m strandbeskyttelseszone
Langs hele kyststrækningen ud mod Storebælt og Holckenhavn Fjord.

Ny udvidelsesmulighed for eksisterende campingplads
Omkring Tårup Strand campingplads.

Placeringsmulighed for ny golfbane
I det SØ hjørne af karakterområdet.

Placeringsmulighed for nyt feriecenter/golfhotel mv.
I det SØ hjørne ved Bøgegård.

Særlig landskabelig/geologisk beskyttelsesområde, land
Ca. 120 ha omkring Stevshøj og Bøllevej.

Særligt bevaringsværdigt hovedgårdsejerlav
Holckenhavns ejerlav.

Større sammenhængende landskabsområder, land
Den nordlige halvdel af karakterområdet ned syd om Kajbjerg Skov samt SØ, S og SV for Tårup.

Områder hvor skovrejsning er uønsket
I kirkebeskyttelsesområdet omkring Tårup Kirke samt omkring Stevshøj og Bøllevej.

Beskyttede naturtyper
Al strandeng, eng, mose, søer og overdrev.

Internationale beskyttelsesområder
Kajrup Skov og Koskov.

Landskabskvalitetsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Hele karakterområdet med undtagelse af det SØ hjørne mellem Tårup og Tårup Strand

De karaktergivende elementer for landskabskarakteren er særligt fremtrædende i størstedelen af karakterområdet. Det storbakkede dødislandskab med de intensivt dyrkede landbrugsflader, gårdene i lavningerne, vandhuller og moser i afløbsløse lavninger og de spredte skovområder afspejler landskabskarakterens kulturhistoriske oprindelse samt relationen til naturgrundlaget og kulturbetingede mønstre. Hele karakterområdet vurderes som særligt karakteristisk.

Karakteristisk

Det SØ hjørne mellem Tårup og Tårup Strand

I det SØ hjørne af karakterområdet fremstår landskabskarakteren lidt mere kompleks. Bebyggelsen ligger tættere og har forskellig funktion. I dette område udgøres bebyggelsen af bymæssig bebyggelse, gårde i landbrugsmæssig funktion, nedlagte landbrug som er overgået til ren beboelse el. fritidslandbrug samt sommerhuse og en campingplads. Landskabskarakterens kulturhistoriske oprindelse samt relationen til naturgrundlaget og de kulturbetingede mønstre, fremstår dog stadig tydeligt og dette område vurderes derfor som karakteristisk.

Forekomsten og styrken af visuelle oplevelsesmuligheder

Områder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Områdets nordligste del umiddelbart før Holckenhavn I dette område er der udsyn til Holckenhavns bygninger og haveanlæg samt udsyn over ejerlavet som ligger ud til Nyborg Fjord og Holckenhavn Fjord. Hegnsstrukturen er ensartet og enkel og giver en god indikation på Holckenhavn ejerlavs størrelse. Holckenhavns funktion som kysthovedgård er særligt tydelige her.

Områder med visuelle oplevelsesmuligheder

Hele karakterområdet

Hele karakterområdet besidder elementer som udgør visuelle oplevelsesmuligheder. Der er vide udsigter til havet, nabokarakterområderne (tunneldalene) og over terræformer, og ved at bevæge sig nede mellem bakkerne opleves formerne af det markante storbakkede terræn særligt tydeligt.

Vurdering af tilstand

God

Hele karakterområdet med undtagelse af en strækning langs den vestlige grænse

De største forandringer der er sket i landskabskarakteren siden udskiftningstiden består i, at en del af hegnene fra udskiftningstiden er sløftet, hvilket har skabt et mere åbent landskab, samt at Slude og Tårup Strand er bebygget med sommerhuse. Derudover er mange gårde udbygget med store anlæg til svinedrift i form af avlsbygninger, siloer og gylletanke. Bebyggelsestiltagene har dog ikke ændret landskabskarakteren, da disse ligger skjult i terrænet og ofte er omkranset af bevoksning, som skjuler anlæggene. Intaktheden af landskabskarakteren vurderes derfor som god.

De karaktergivende landskabselementer fremstår velholdte og velplejede, og hele landskabskarakteren er generelt

uforstyrret af større tekniske anlæg. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand vurderes som god.

På baggrund af ovennævnte vurderes den samlede tilstand som god.

Middel

Langs den vestlige grænse fra syd for Kogsbølle til den sydlige grænse

Langs den vestlige grænse som er karakteriseret ved vide udsigter over Ørbæk Tunneldal og Sentved Moræneflade, forstyrres karakteren af de mange vindmøller som findes på Sentved Moræneflade. Udsigten er derfor ikke intakt og ej heller vedligeholdt. Tilstanden i dette område vurderes derfor som middel.

Sårbarhedsvurdering

Pga. at karakterområdet er præget af vide udsigter, er landskabskarakteren sårbar over for etableringen af større tekniske anlæg og bebyggelse på bakketoppene, vindmøller (fordi de rager op i landskabet) samt høj beplantning på landbrugsfladerne. Alle disse tiltag vil enten forstyrre eller blokere udsynet og udsigterne.

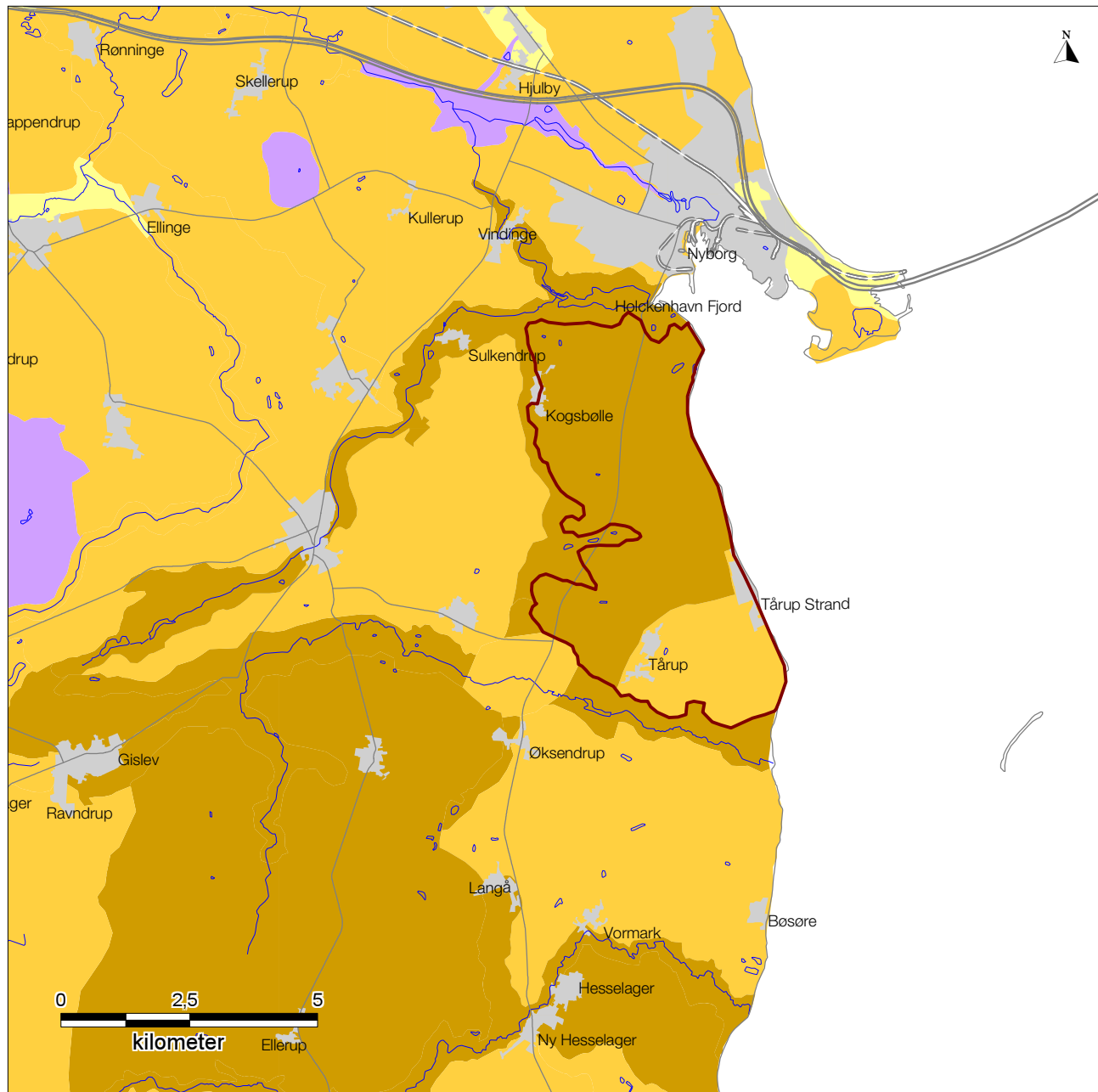
Kapacitetsvurdering

På baggrund af sårbarhedsvurderingen er områdets kapacitet i forhold til relevante planlægningstemaer i Regionplan 2005 vurderet.

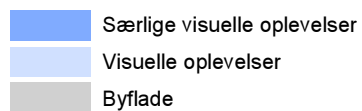
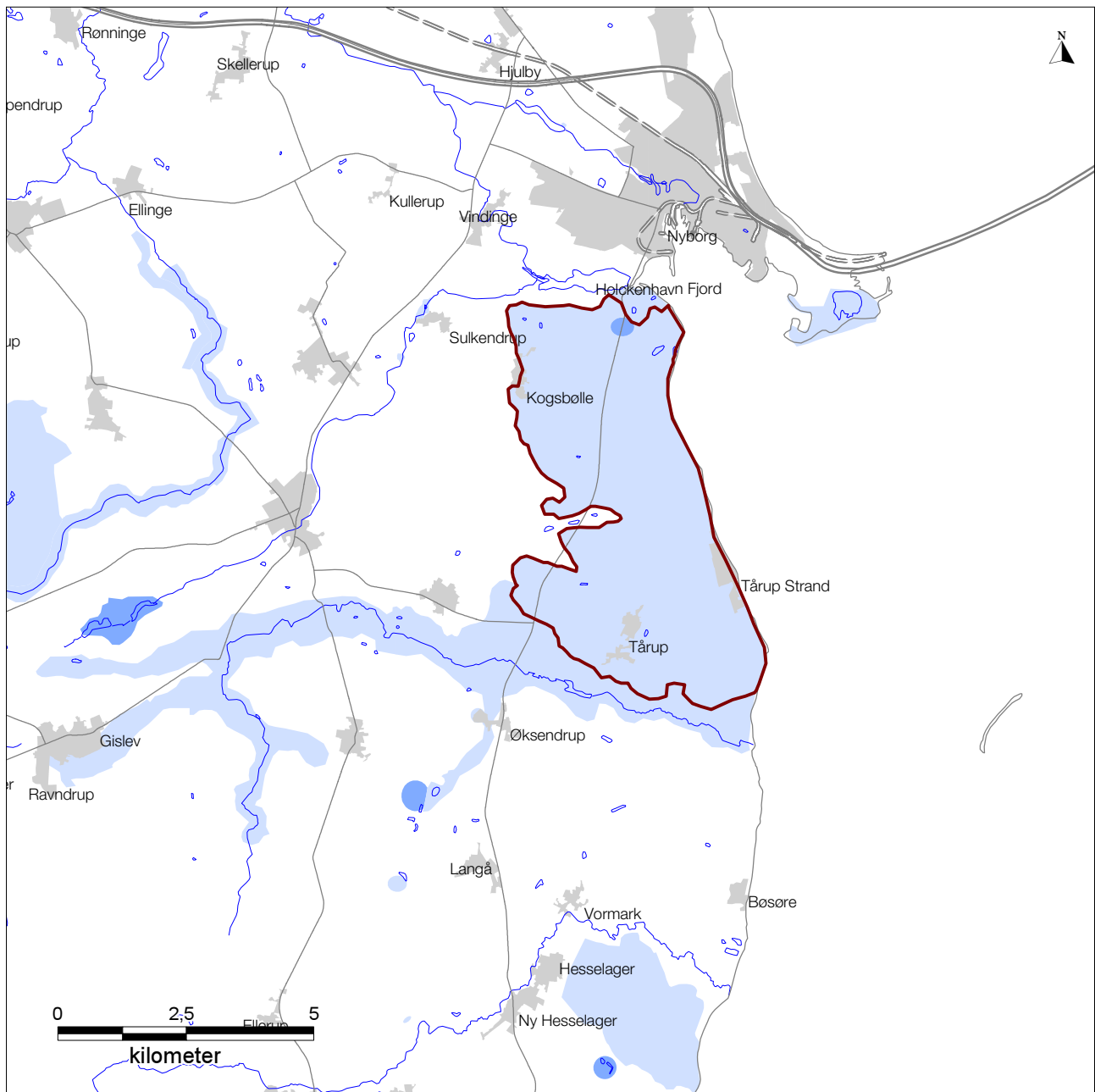
Der er ingen planlægningsmæssige temaer, som vil have indflydelse på landskabskarakteren. Det eneste større planlægningsmæssige tiltag i området er den planlagte golfbane. Under forudsætning af at golfbanen etableres efter de eksisterende terrænformer, og at den friholdes for høje og fremmedartede beplantninger, vurderes golfbanen ikke til at have indflydelse på landskabskarakteren.

Registreringspunkt:
Nr. 1 UTM 32U E 0613010, N 6124513
Besigtelsesdato: 07.07.05
Niveau: Regionalt - Fyn
Besigtelsesteam: SGJ/MNS

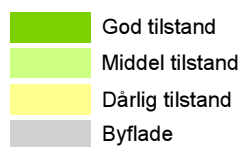
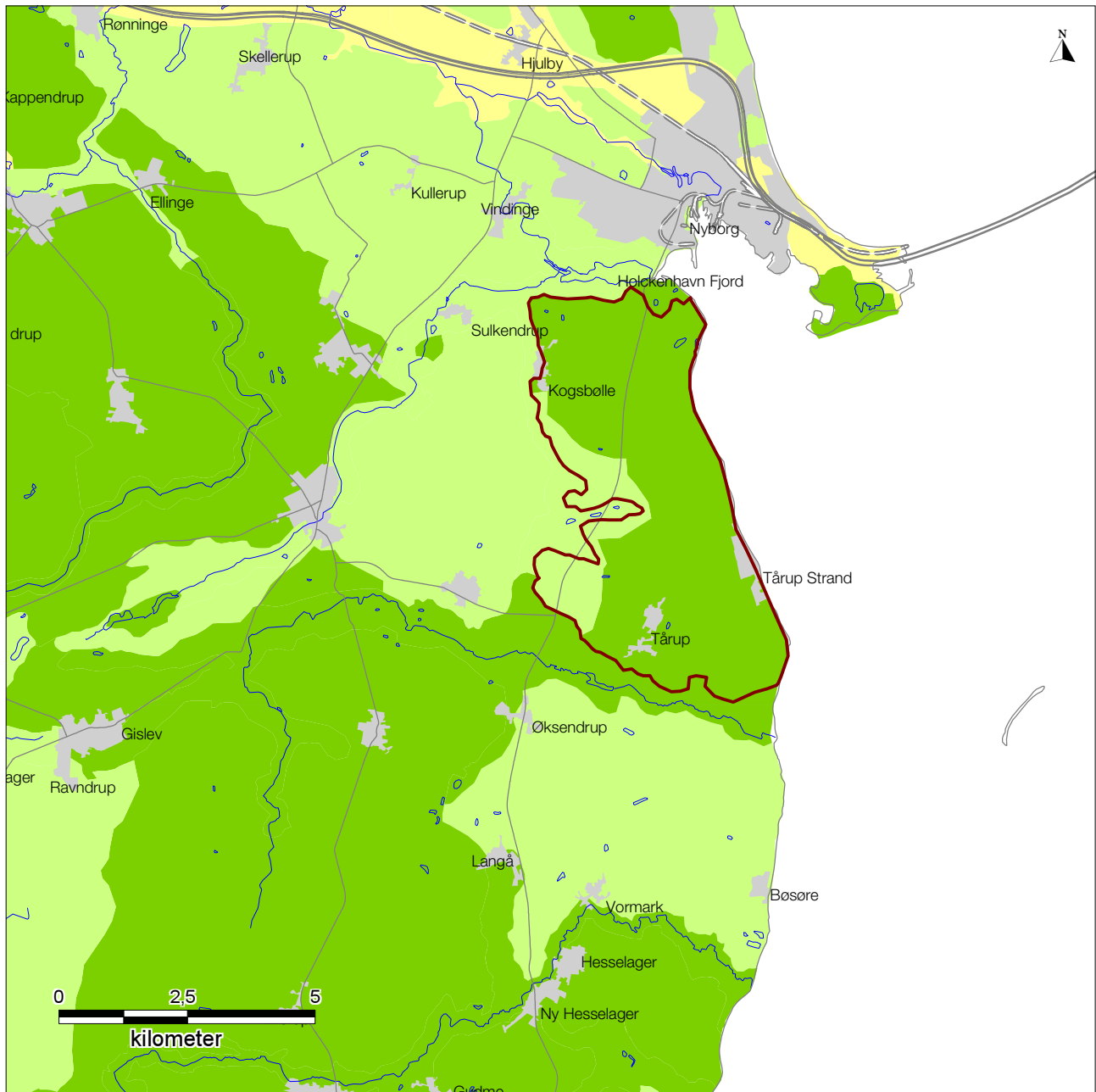
Vudering af karakterstyrke

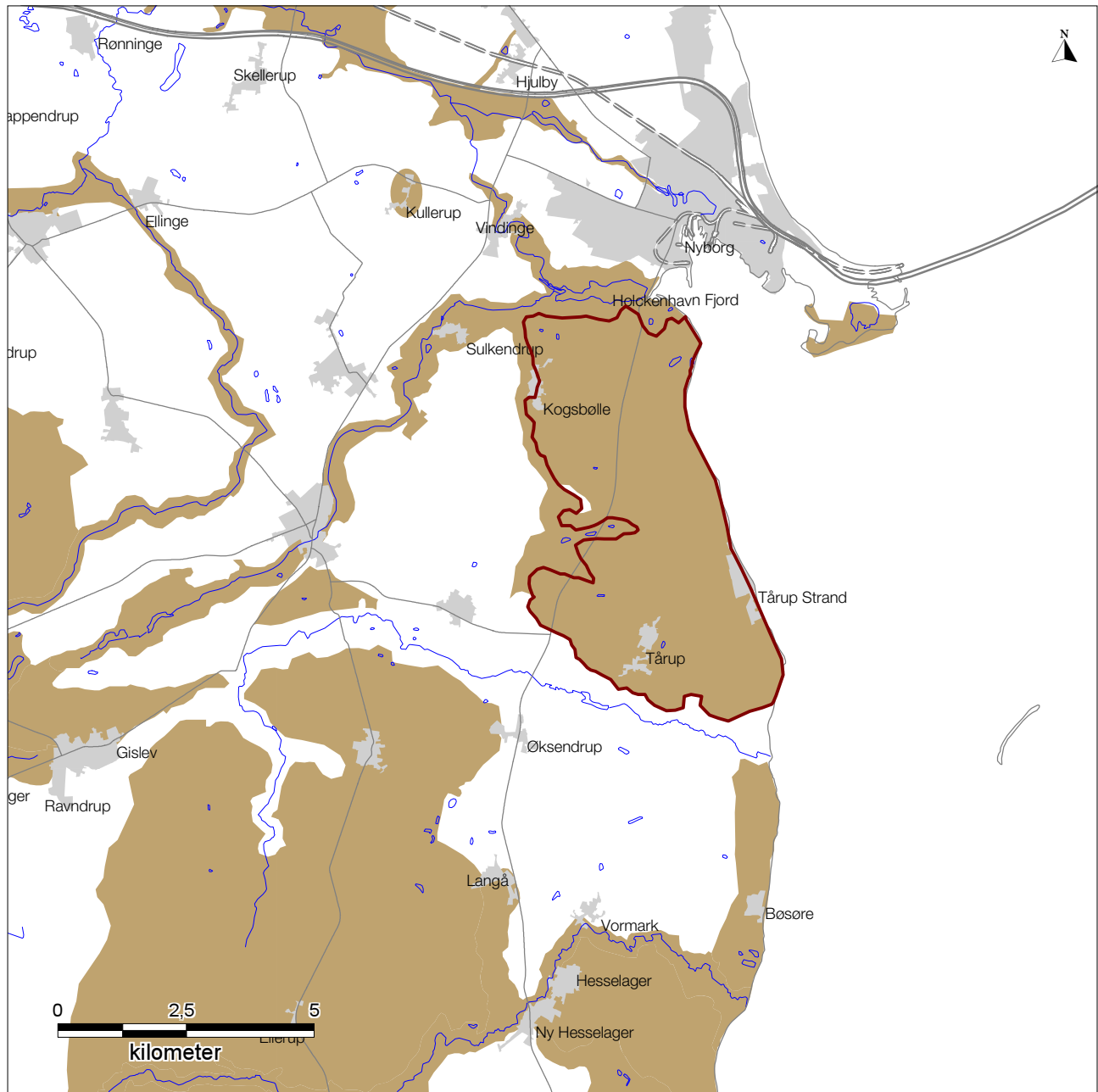
Forekomsten og styrken af visuelle oplevelsesmuligheder

Vudering af tilstand

Vudering af sårbarhed

Udgivet af Fyns Amt 2006
Grundmateriale: Kort- og Matrikelstyrelsen
© 1992 KD.86.1023